

I Voorstel focus verantwoordingsdebat in mei 2010 (over het uitvoeringsjaar 2009)

De commissie heeft bij brief van 10 juni 2009 (Kamerstuk 31 951, nr. 19) de Kamer in overweging gegeven om bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2009 te bepalen welke onderwerpen centraal moeten staan bij de verantwoording over 2009. De commissie stelde voor te kiezen uit de volgende onderwerpen: politiesterkte, fysieke verloedering en ernstige overlast, jeugdzorg, arbeidsmarktbeleid, kenniseconomie en duurzaamheidsdoelstellingen. Naar aanleiding hiervan schreef de minister van Financiën in zijn brief van 19 juni 2009: *‘Ik stel het op prijs als door de Kamer een beperkte selectie aan onderwerpen wordt gekozen tijdens het debat over de Voorjaarsnota 2009. Om de focus te behouden kan gedacht worden aan maximaal 2 onderwerpen geselecteerd door de Kamer en maximaal 2 door het Kabinet.’* In het debat over de Voorjaarsnota 2009 is evenwel geen Kameruitspraak gedaan over de te kiezen onderwerpen. De minister van Financiën heeft op 30 juni 2009, tijdens zijn beantwoording in tweede termijn, gezegd zich te verheugen op de *“inbreng van de Kamer rondom wat twee thema’s kunnen zijn in de richting van Verantwoordingsdag volgend jaar”* (Handelingen 101-8068).

Uitgangspunt voor de verantwoording over 2009 is de reeds vastgestelde rijksbegroting 2009. De commissie stelt voor om bij de selectie van onderwerpen te putten uit de moties ingediend bij de behandeling van de rijksbegroting 2009, moties ingediend bij de behandeling van de jaarverslagen over 2008 en moties ingediend bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2009. Daarmee wordt bereikt dat wordt geselecteerd uit Kameruitspraken over vraagstukken die bij voortdurend de belangstelling van de Kamer hebben. In de bijlagen staan de onderwerpen van de moties uitgeschreven met daarbij de uitslag van de stemmingen¹.

In het onderstaande overzicht zijn alleen die onderwerpen opgenomen die een langdurige beleidsmatige inspanning vergen van het kabinet en die zich qua complexiteit lenen voor een uitgebreidere verantwoording. Onderwerpen volgens de commissie geschikt zijn hebben het predicaat + gekregen.

¹ In het overzicht staan in totaal 53 moties: 25 moties ingediend bij de Algemene Politieke Beschouwingen over de begroting 2009; 16 moties ingediend bij het Verantwoordingsdebat over de jaarverslagen 2008 en 12 moties ingediend bij het debat over de Voorjaarsnota 2009.

Algemene politieke beschouwingen

Koopkracht laagste inkomens		
Koopkracht chronisch zieken en gehandicapten		
Verbetering arbeidsomstandigheden onderwijs		
Preventie van schooluitval	+	
Ruimtelijk economische uitdagingen		
Toepassen van (super)snelrecht		
Tegengaan schooluitval, verbreden van de wijkaanpak	+	+
Maatregelen jeugd en gezin	+	
Aanvalsplan Kennis Investerings Agenda	+	
Verhoging onderwijskwaliteit		

Verantwoordingsdebat

Politiesterkte	+	
Fysieke verloedering en sociale overlast		+
Jeugdhulpverlening	+	
Werknemend ondernemerschap (ZZP-ers)		
'Schoon en zuinig'	+	
Uitvoeren Kennis Investerings Agenda		+
Duurzaamheidsdoelstellingen	+	

Debat over de Voorjaarsnota

Tijdelijk afschaffen overdrachtsbelasting		
Verlaagd btw-tarief voor nieuwbouwwoningen		
Afschaffen verpakkingstaks		
Zelfstandig ondernemerschap		
Effectiviteit van crisismaatregelen	+	

De genoemde onderwerpen zijn te relateren aan de volgende pijlers, thema's en te focussen beleidsdoelen² uit het beleidsprogramma van het kabinet:

Pijler 2 Een innovatieve concurrerende en ondernemende economie; thema onderwijs, kenniseconomie en innovatie; beleidsdoel 11

Pijler 3 Duurzaamheid; thema kabinetsbrede aanpak duurzame ontwikkeling, beleidsdoel 22

Pijler 4 Sociale samenhang; jeugdzorg; beleidsdoel 31

Pijler 5 Veiligheid; verloedering en overlast, beleidsdoelen 52

Overwegende dat het kabinet-Balkenende IV met de instelling van twee speciale programmaministeries, respectievelijk voor Jeugd en Gezin en voor Wonen, Wijken en Integratie bij zijn aantreden in 2007 te kennen heeft gegeven waar zijn prioriteiten lagen, stelt de commissie voor deze onderwerpen in het middelpunt van de discussie te plaatsen en daarbij in het bijzonder te focussen op de volgende twee thema's:

- **Jeugdzorg**

Pijler 4 Sociale samenhang; jeugdzorg, beleidsdoel 31: de wachttijden voor de geïndiceerde jeugdzorg blijven beperkt tot maximaal negen weken na indicatiestelling en kindbeschermingsmaatregelen kunnen sneller worden ingezet

- **Vermindering fysieke verloedering en ernstige sociale overlast**

² De verantwoording over de hierna genoemde beleidsdoelen in de verantwoordingsbrief van de minister-president over 2008 (Kamerstuk 31 951, nr. 1) staan beschreven in bijlage 2.

Pijler 5 Veiligheid, stabiliteit en respect; minder fysieke verloedering en sociale overlast, beleidsdoel 52: een kwart minder fysieke verloedering en ernstige sociale overlast in 2010 ten opzichte van 2002.

Een derde thema dat gezien de actuele politieke ontwikkelingen centraal kan worden gesteld in het Verantwoordingsdebat betreft de effectiviteit van het crisispakket.

- **Effectiviteit van crisismaatregelen**

Afstemming met het kabinet

Te verwachten is dat de minister van Financiën namens het kabinet nog voor Prinsjesdag 2009 per brief twee onderwerpen zal aandragen. Er is veel voor te zeggen dat de Kamer aanstuurt op het kiezen van maximaal twee onderwerpen voor het verantwoordingsdebat. Dan zijn naast de minister-president en de minister van Financiën twee andere ministers aanwezig bij het verantwoordingsdebat. Meer onderwerpen en meer bewindspersonen gaat ten koste van de beoogde focus en politieke zeggingskracht. Afhankelijk van het verloop van de Algemene Politieke Beschouwingen kan de commissie nog nader spreken over nadere afstemming met het kabinet.

Afstemming met de Algemene Rekenkamer

Na de besluitvorming door de Kamer kan de commissie voor de Rijksuitgaven per brief aan de Algemene Rekenkamer vragen in hun verantwoordingsstukken zo veel mogelijk rekening te houden met de onderwerpkeuze, opdat de focus, zeggingskracht en kwaliteit van het debat ook daardoor worden ondersteund.

II Voorstel focus verantwoordingsdebat 2011 (over het uitvoeringsjaar 2010)

De door de regering nog in te dienen rijksbegroting 2010 zal uitgangspunt zijn voor het verantwoordingsdebat in 2011. Het is te vroeg om daarvoor al onderwerpen te benoemen. Het is wel een geschikt moment om afspraken te maken over de te volgen procedure.

De commissie stelt de volgende procedure voor:

Een voorstel aan de Kamer voor focus in het verantwoordingsdebat over 2010 kan (door de commissie voor de Rijksuitgaven) het beste worden uitgebracht ná de komende begrotingsbehandeling en het eerstvolgende verantwoordingsdebat, dat wil zeggen in april/juni 2010. Het voorstel kan dan desgewenst worden betrokken in het debat bij de Voorjaarsnota 2010.

De selectieprocedure die nu is gebruikt voor de onderwerpen voor het Verantwoordingsdebat over 2009 kan als alternatief achter de hand worden gehouden. In dat geval wordt de focus in september 2010 aangebracht.

--- 2 bijlagen ---

**Bijlage 1: overzicht ingediende moties
(Rijksbegroting 2009, Verantwoordingsdebat 2008, Voorjaarsnota 2009)**

Moties Algemene Politieke Beschouwingen Rijksbegroting 2009 (31 700)			
4	Koopkrachtverlies laagste inkomens	Kant c.s.	V
5	Koopkrachtverlies chronisch zieken en gehandicapten	Kant c.s.	V
6	Verlagen nominale premie basisverzekering	Kant c.s.	V
7	Afzien van doorwerkbonus	Kant c.s.	V
8	Conciërge/ondersteunende kracht basisscholen	Kant c.s.	V
9	Maatregelen ter voorkoming schooluitval	Kant c.s.	AG
10	Maatregelen ruimtelijk economische uitdagingen	Van Geel c.s.	A
11	Wegnemen beletsels uitzetten vreemdelingen	Rutte	V
12	Afzien van voornemen ouderen extra te belasten	Rutte c.s.	V
13	Toepassen van (super)snelrecht	Rutte c.s.	V
14	Verzoek om aangepaste wetgeving taakstraffen - misdrijven	Rutte c.s.	V
15	Maatregelen tegengaan schooluitval, verbreding wijkaanpak, versterking basisinfrastructuur cultuur	Hamer c.s.	A
16	Opzeggen vertrouwen in het kabinet	Wilders	V
17	Diversie maatregelen jeugd en gezin	Slob	A
18	Laagste inkomens niet meer geld kwijt aan kinderopvang	Halsema c.s.	V
19	Fiscale regeling energiebesparing woningeigenaren en -corporaties	Halsema	V
20	Doelstelling 25% vrouwelijke topambtenaren	Halsema	V
21	Aanvalsplan Kennis Investerings Agenda (KIA)	Pechtold c.s.	V
22	Financiering substantiële verhoging onderwijskwaliteit	Pechtold c.s.	V
23	Evenwichtig beleid samenlevingsvormen	Pechtold c.s.	I
24	Wereld effect rapportage duurzaamheid	Thieme c.s.	V
25	Alternatieven voor dierproeven	Thieme c.s.	AG
26	Communiceren voorbeelden lik-op-stukbeleid Veilige Publieke Taak	Van der Vlies c.s.	A
27	Overzicht totale kosten generaal pardon	Verdonk	V
28	Kosten van het generaal pardon	Verdonk	V

Moties Verantwoordingsdebat 2008 (31 951) ³			
2	Niet minder politieagenten op straat	Kant c.s.	AA
3	Versneld terugdringen van fysieke verloedering en ernstige sociale overlast	Van Geel c.s.	A
4	Geen bezuinigingsmaatregelen ten koste van agenten, blauw op straat en instroom aspirant agenten	Rutte	V
5	Ontkokering jeugdhulpverlening	Hamer c.s.	AA
6	Verzoek kabinet om op te stappen	Wilders c.s.	V
7	Onderzoek naar hoogte totale kosten massa-immigratie	Wilders c.s.	V
8	Een leven lang leren	Halsema c.s.	Aan
9	Belemmeringen zzp-ers wegnemen	Halsema c.s.	A
10	Extra maatregelen ter bestrijding achterstanden op het spoor en in het openbaar vervoer	Halsema c.s.	V
11	Beter controleerbaar en afrekenbaar maken kabinetsdoelstellingen	Pechtold c.s.	AA
12	Aanvullende maatregelen 'Schoon en zuinig'	Pechtold c.s.	V
13	Concrete maatregelen kennisinvesteringsagenda (KIA)	Pechtold c.s.	V
14	Voorkomen faillissement Econcern	Thieme	V
15	Overheidsdeelname Econcern	Thieme	V
16	Reparatie negatieve effecten van recessie op duurzaamheidsdoelstellingen	Thieme c.s.	V
17	Verplaatsen Verantwoordingsdag	Verdonk	V

³ Onderwerpen genoemd in de brief voor het verantwoordingsdebat in 2009:

- Politiersterkte (2 en 4)
(kwart minder verloedering en ernstige overlast in 2010 ten opzichte van 2002)
- Fysieke verloedering en sociale overlast (3)
(blijft achter bij de doelen; vergt extra inspanning)
- Jeugdhulpverlening (5)
(effectiviteit vergroten door verkokering te doorbreken)
- Kenniseconomie (8 en 13)
(een leven lang leren; onderwijsprestaties hoger; concurrerende kenniseconomie)
- Arbeidsmarktbeleid (9)
(werknemend ondernemerschap: belemmeringen wegnemen voor zelfstandigen zonder personeel)
- Duurzaamheidsdoelstellingen (12 en 16)
(halen van doelen voor klimaat en energie; doelstellingen duurzaamheid)

Moties debat over de Voorjaarsnota (31 965)			
4	Tijdelijk afschaffen overdrachtsbelasting	Weekers	V
5	Verlaagd btw-tarief voor nieuwbouwwoningen	Weekers	V
6	Afschaffen verpakkingstaks	Weekers	V
7	Instellen bureau beheer nieuw verkregen staatsdeelnemingen	Weekers c.s.	AG
8	Alternatieven voor beperken huurtoeslag	Tang	AG
9	Overzicht alle subsidies door de Staat	Van Dijck	V
10	Overzicht overboekingen ten bate van buitenlandse partijen	Van Dijck	V
11	Maatregel stimuleren zelfstandig ondernemerschap	Sap c.s.	AG
12	Maatregel uniformering toeslagen kopers en huurders	Sap c.s.	AG
13	Onderzoek effectiviteit crisispakket	Pechtold	AG
14	Tegemoetkoming reiskosten 16- en 17-jarige mbo-ers	Pechtold	V
15	OV-jaarkaart middelbare scholieren van 16 tot 18 jaar	Verdonk	V

Bijlage 2: de in het voorstel genoemde beleidsdoelen⁴

11 Hoger onderwijs met meer kwaliteit en minder uitval.

De voortgang van dit beleidsdoel ligt op koers. Het kabinet heeft in 2008 afspraken gemaakt met universiteiten en hogescholen over reductie van uitval, meer differentiatie(ambitieuze programma's) en verbetering van de kwaliteit van docenten. Tevens is extrageld toegevoegd aan de lumpsum. In de meerjarenafspraken is een aantal indicatoren opgenomen met basiswaarden en - waar relevant - streefwaarden voor 2011, 2014 en 2017. Ook is afgesproken een aantal achtergrondvariabelen te monitoren, die samen een indruk geven van de ontwikkeling van kwaliteit. De voortgang van de afspraken wordt jaarlijks gevolgd via Kennis in Kaart (TK, 2008-2009, 31 288, nr. 49).

22 Het stimuleren van duurzame consumptie en productie.

Dit beleidsdoel ligt op koers. Duurzame productie en consumptie worden gestimuleerd waarbij milieuvervuiling en milieubevordering meer in marktprijzen tot uiting zullen komen. De noodzaak van een gelijk Europees speelveld wordt niet uit het oog verloren. Heffingen zijn pas aan de orde als consumenten en bedrijven alternatieven hebben voor hun milieubelastende gedrag. De raamovereenkomst verpakkingen zou moeten leiden tot zichtbaar doorberekenen verpakkingenbelastingen aan de consument (op de kassabon). Dit wordt op verzoek van de Tweede Kamer niet verder doorgevoerd.

31 De wachttijden voor de geïndiceerde jeugdzorg blijven beperkt tot maximaal negen weken na indicatiestelling en kindbeschermingsmaatregelen kunnen sneller worden ingezet.

Dit beleidsdoel ligt op koers. Beoogd was om het doel –wachttijdbeperking tot maximaal 9 weken- uiterlijk te behalen aan het einde van de kabinetsperiode. Daarbij bestaat tevens enige flexibiliteit in wachttijd voor lastige gevallen (de laatste 10%) en de minder lastige zaken. Met de provincies zijn inmiddels afspraken gemaakt dat eind 2009 de wachttijden langer dan 9 weken zijn weggewerkt.

52 Een kwart minder fysieke verloedering en ernstige sociale overlast in 2010 ten opzichte van 2002.

De voortgang van de uitvoering van deze doelstelling, die is gekoppeld aan het project 'veiligheid begint bij voorkomen' ligt niet op koers. Dit wordt veroorzaakt door de realisatie over 2008 die achterblijft bij de beoogde reductie voor dat jaar. Met nieuwe maatregelen ten behoeve van de uitvoering van het Actieplan Overlast en Verloedering wordt ingezet op het bereiken van de outcomedoelstelling eind 2010. De inspanningen zijn maximaal en er zijn nieuwe tussenstappen geformuleerd voor de resterende duur van de kabinetsperiode, maar het blijft onzeker of dit leidt tot de gewenste afname in % eind 2010. Het duurt enige tijd voordat de maatregelen effect hebben. Aan de hand van de uitkomsten van de Veiligheidsmonitor wordt vinger aan de pols gehouden en worden zo nodig nieuwe (beleids)initiatieven ontplooid.

⁴ Uit: Kamerstuk 31 951, nr. 1 (de bijlage bij de verantwoordingsbrief van de minister-president: het integrale overzicht van 74 beleidsdoelen en 10 projecten)